

ђу два светска рата „кренуло се испочетка“ наводи Жарко Димић, док је Други светски рат „донео нове невоље Српској читаоници.“

Данас је Библиотека и Читаоница „Бранко Радичевић“ у Сремским Карловцима један од двадесет и шест огранака Градске библиотеке у Новом Саду. Она, према

наведеним подацима, данас поседује 14.355 књига, пет каталога (посебан каталог за децу) уз репрезентативан избор серијских публикација.

„Наследница“ *Српске читаонице* налази се на правом месту – у Гимназијској задужбини у којој је живео познати „новосадски биограф“ Васа Стајић.

Ненад Идризовић
Народна библиотека Србије
nenad.idrizovic@nb.rs

Библиографија издања Центра за црквене студије

Црногорац, Весна и Снежана Бојовић. *Библиографија Центра за црквене студије*. Ниш: Центар за црквене студије, 2009.

Трудољубивим напором две изврсне и високо квалификоване библиотекарке као што су Весна Црногорац и Снежана Бојовић, појавила се још једна библиографија у корист развоја црквеног научно-истраживачког рада. Захваљујући оснивању једне домаће афирмисане институције – Центра за црквене студије, наш културни домен богатији је за још један извор научних достигнућа из православне културе и шире. Центар за црквене студије је свој програм оријентисао ка симбиози између „теолошке, научне, црквене, образовне и културне димензије.“ Треба рећи да Центар за црквене студије полако постаје афирмисан и на међународном нивоу, на основу своје издавачке делатности, која промовише „хришћанску културу и духовност у најширем смислу речи.“ Идеја за настаanak ове библиографије подстакнута је од стране управника Центра за црквене студије Драгише Бојовића, са намером да се на једном месту обухвате информације о објављеним публикацијама и библиографске јединице чланова Центра за црквене студије.

Први део књиге састоји се од две целине: Библиографије издања Центра за црквене студије и библиографије чланака часописа Центра за црквене студије. Прва целина обухвата библиографију издавачке делатности Центра за црквене студије у периоду од 2002. до 2009. године. Састоји се од 29 наслова, али има 31

библиографску јединицу, јер су две књиге доживеле поновљено издање. Тематика публикација односи се углавном на области из православне теологије, филозофије, књижевности и уметности. Публикације својим садржајем представљају едукативну компоненту, подстицајући критички и историјски увид у научно-истраживачки приступ поменутих темама. Библиографија монографских публикација израђена је по ISBD(M) стандарду, по азбучном редоследу и свака књига је обрађена са „књигом у руци“. Другу целину првог дела књиге чини библиографија чланака часописа *Црквене студије*, који излази једанпут годишње. Уредништво часописа сачињавају главни уредник Драгиша Бојовић и чланови редакције из Србије и иностранства. Часопис *Црквене студије* почео је да излази од 2004. године, а у приложеној библиографији садржи 155 библиографских јединица, закључно са 2008. годином. О међународном карактеру часописа говоре не само чланови редакције из иностранства, него и прилози иностраних научника и стручњака, као и 70 прилога који су објављени на страним језицима. Овај део библиографских прилога обрађен је по ISBD(CP) стандарду, са „књигом у руци“, груписаних по години излагања и поређаних по азбучном реду. Имена страних аутора транскрибована су према правилима српске фонетике, ћирилицом.

Други део књиге садржи библиографију радова већине чланова Центра за црквене студије који представљају стожер самог Центра, јер њихово образовање и знање протеже се од познавања филологије, филозофије, теологије, до медицине и других наука. Они на тај начин чине културну баштину и компетентни људски ресурс Центра за црквене студије. Библиографија је израђена по стандардима за библиографски опис у зависности од њихове врсте.

Библиографске јединице су поређане по хронолошком и азбучном реду. У изради библиографије није у потпуности примењен принцип са „књигом у руци“, због тога што су чланови Центра ауторима библиографије доставили информације за већину својих радова. Наравно, то

не умањује квалитет ове, по свему корисне и занимљиве библиографије. Аутори су најавили допуњено издање библиографије за десетогодишњицу рада Центра за црквене студије (2011), које већ сада представља „својеврстан допринос текућој српској библиографији“.

Мр Бранка Драгосавац
Библиотека града Београда
bebadrag@gmail.com

Откривање запретаног блага

Петровић, Весна прир. *Манастирске и црквене библиотеке: зборник радова са стручног скупа одржаног у Градској библиотеци у Руми 1. октобра 2009.* Београд: Православни Богословски факултет Универзитета, Институт за теолошка истраживања; Рума: Градска библиотека, 2010.

Од оснивања првих српских манастира, заједно са њима формиране су и прве библиотеке у Срба. Од Св. Саве и богослужбених књига Хиландарске библиотеке, преко Ресавске школе деспота Стефана Лазаревића, првих јеванђеља штампаних у манастирским штампаријама, све до данашњих дана, траје историја српских манастирских библиотека, још увек недовољно истражених, нецеловито исписаних у специјализованим установама у саставу Српске православне цркве. Оне су не само чувари знања, ризнице културног блага, већ, према речима рецензента проф. др Гордане Стокић Симончић, у случају српског народа, и доказ о постојању и трајању. Након вишедеценијског занемаривања, оне су поново пронашле свој пут у историји српског библиотекарства, крајем прошлог и почетком овог века.

Стручни скуп *Манастирске и црквене библиотеке*, одржан у Руми у Градској библиотеци, организован на иницијативу Секције за матичне библиотеке Библиотекарског друштва Србије, даје својеврстан допринос сагледавању стања ових библиотека и са различитих аспеката осветљава њихов развој и рад као значајних културних, али и образовних установа како код нас, тако и у дијаспори.

Зборник радова штампан након овог Скупа садржи девет текстова излагача и предговор рецензента, у којима се, осим историјских података о оснивању манастирских библиотека (од 4. века, када је у околини Пирота подигнут манастир Ремезијана, са епископом Никетом на челу, преко рада Св. Саве, златног немањићког доба, ресавске преписивачке школе, рада цетињске штампарије, до данашњих дана, када се не само код нас, већ и у свету, на државном Универзитету у Охају врше истраживања ћирилских рукописа), њиховом раду и развоју, сагледавају стање и проблеми данас, са предлозима за реализацију започетих или планираних нових активности како би се оне уредиле по јединственом систему.

У току је формирање нове, модерне манастирске библиотеке манастира Милешеве, у чијем уређењу учествује и Народна библиотека Србије, са конкретним предлозима и препорукама. Овим примером свакако би требало да се воде и други манастири, који у будућности имају

намеру да среде своје фондове, према савременим стандардима библиотекарства.

Значајно је поменути и извештаје о пројектима које подржавају стручне библиотечке институције као што је Народна библиотека Србије, која иницира оснивање библиотека у дијаспори; својим поклонима она попуњава њихове фондове, не само духовном литературом, већ и популарним делима, белетристиком, књигама за децу и младе и стручном литературом, и истовремено разменом прима публикације које недостају у националном фонду, као и DVD, VHS и другу грађу ових библиотека. Исто тако, Библиотека Српске патријаршије, уз подршку Министарства за дијаспору и Министарства за културу, са благословом Светог архијерејског Синода учествује у два пројекта: *Истраживање српских рукописа у иностранним библиотекама, збиркама, манастирима и Ревизија и стручна анализа Српске патријаршије у Београду*, који су од великог значаја не само за Српску православну цркву, већ и за државу Србију.

Оно што овај *Зборник* чини посебним јесте прво озбиљно разматрање проблема са којима се сусрећу манастирске и црквене библиотеке, пре свега стручна питања попуњавања фондова, њихове обраде и давања на коришћење што ширем кругу корисника, и лицима ван цркве и манастира.

Из свих саопштења на Скупу називу се идеје, намере и предлози да се у будуће организовано посвети већа пажња стању манастирских и црквених библиотека, њиховом обогаћивању и сређивању фондова, за чим се у свим рефератима пледира. То би свакако омогућило да оне у догледно време отворе своја врата и за световне кориснике, уз примену не само класичних метода рада, већ и уз примену савремених дигитализованих форми.

Зборник саопштава и критике појединих излагача, јер иако је чињеница да су манастирске библиотеке по својим фондовима и корисницима делимично специјалне библиотеке, више се не може оправдавати непостојање уређених библиотечких фондова, небрига, немар и недостатак осећања за личну одговорност за очување националног блага.